

รายงานการประชุม
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๒

วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๑.๓๐ – ๑๓.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมหัวกอก ๑ - ๒ อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้น ๑๔ สอวช.

ผู้มาประชุม

๑. นายศักรินทร์ ภูมิรัตน	ประธานกรรมการ
๒. เลขาธิการ ก.พ.
(นางสาวดุขฎิ ราชเมืองฝาง แทน)	กรรมการ
๓. เลขาธิการ ก.พ.ร.
(นางสาวสุนทรี สุภาสงวน แทน)	กรรมการ
๔. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นายสุริยนต์ ธีญกิจจานุกิจ แทน)	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
(นายอนันต์ แก้วกำเนิด แทน)	กรรมการ
๖. อธิบดีกรมบัญชีกลาง
(นางภัทรพร วรทรัพย์ แทน)	กรรมการ
๗. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการ
๘. นายชูศักดิ์ ลิมสกุล	กรรมการ
๙. นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ	กรรมการ
๑๐. นายบัณฑิต เอื้ออาภรณ์	กรรมการ
๑๑. นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	กรรมการ
๑๒. นายวิจารณ์ พานิช	กรรมการ
๑๓. นางสีลาภรณ์ บัวสาย	กรรมการ
๑๔. คุณหญิงสุมนทนา พรหมบุญ	กรรมการ
๑๕. นางสาวรณิ คำมัน	กรรมการ
๑๖. รองเลขาธิการ ก.พ.ร. ซึ่งเลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย
(นางสาวสุนทรี สุภาสงวน)	กรรมการและเลขานุการร่วม
๑๗. ข้าราชการสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย
(นางสาววิลาวัลย์ ตาน้อย)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม
๑๘. พนักงานสำนักงานสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ซึ่งผู้อำนวยการฯ มอบหมาย
(นางสาวสิริพร พิทยโสภณ)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

ผู้ลาประชุม

๑. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๒. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	กรรมการ
๔. นายกิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๕. นายณรงค์ ศรีเลิศวรกุล	กรรมการ
๖. นายเทวินทร์ วงศ์วานิช	กรรมการ
๗. นายไพรัช ธีชัยพงษ์	กรรมการ
๘. นายรุ่งโรจน์ รังสีโยภาส	กรรมการ
๙. นายวีระพงษ์ แพสุวรรณ	กรรมการ
๑๐. นางคันสนีย์ ไชยโรจน์	กรรมการ
๑๑. นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	กรรมการ
๑๒. นายสมคิด เลิศไพฑูรย์	กรรมการ
๑๓. นายสัมพันธ์ ศิลปนาฏ	กรรมการ
๑๔. นายกิติพงศ์ พร้อมวงศ์	กรรมการและเลขานุการร่วม

ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงาน ก.พ.

๑๕. นางสาวอุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ
๑๖. นางสาวบุรณี ศุภศิลป์

สำนักงาน ก.พ.ร.

๑๗. นายกฤตวิทย์ จันทร์แจ่มใส

สำนักงานงบประมาณ

๑๘. นางสาววิรัชชญา วิทิตปกรณ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

๑๙. นางจุฬารัตน์ ตันประเสริฐ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๒๐. นายพงศ์พันธ์ แก้วตาทิพย์
๒๑. นายอภิศักดิ์ ธีระวิสิษฐ์
๒๒. นางสาวกฤษณา ตรีศิลป์พิเศษ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒๓. นายเผ่าพัชร ทรัพย์ธรรมานนท์

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

๒๔. นางสาวนิสากร จึ้งเจริญธรรม
๒๕. นางสาวจันทร์เพ็ญ เมฆาอภิรักษ์
๒๖. นางพจมาน ท่าจิ้น
๒๗. นายกนิษฐ์ ตะปะสา
๒๘. นายเดช บัวคลี่
๒๙. นางสาวดวงกมล เขาวนศรีหมุด
๓๐. นางสาวอนุตตรา นวมถนอม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๑. นางณัฐชา ทวีแสงสกุลไทย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓๒. นางปรีญา โทณะพงษ์

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

๓๓. นางวิไลพร เจตน์จันทร์

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

๓๔. นางสาวเสาวรัจ รัตน์คำฟู
๓๕. นายวรากร อาวุธปัญญากุล
๓๖. นางสาวณัฐณิชา อภิชนกิจ

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

๓๗. นางสาวนิรดา วีระโสภณ
๓๘. นายสุชาติ อุดมโสภกิจ
๓๙. นางสาวสลิลวรรณ กลับประสิทธิ์
๔๐. นางสาวศรีฉัตร ไซยวงศ์วิลาณ
๔๑. นายชาญวิทย์ อุดมศักดิ์กุล
๔๒. นางสาวมนันยา ชุณหวิทย์ยานนท์
๔๓. นางสาวภาณิศา หาญพัฒน์นันท
๔๔. นางสาวภัทริธรา เกื้อกิม
๔๕. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
๔๖. นายณรงค์ชัย รังสีวิจิตรประภา
๔๗. นายอานนท์ ตานะเศรษฐ
๔๘. นางสาวรินรพี งามแสง
๔๙. นางสาวภัทรายุส พูลฤทธิ์
๕๐. นายมหัทธน พงษ์พิชจรชัย
๕๑. นายศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล
๕๒. นายศุภวิริยะ สรณารักษ์

๕๓. นางสาวสุภาวดี สอดสี

๕๔. นางสาวอรฉัตร นาครภัก

เริ่มประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งที่ประชุมทราบมติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน การปฏิรูประบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน ๓ ชุด ดังนี้

๑. คณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบงบประมาณด้านการอุดมศึกษา และ ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ออกแบบกลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปหรือข้อตกลงที่สอดคล้องกัน
- ๒) ออกแบบและพัฒนาระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณด้านการอุดมศึกษา และ ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแบบต่อเนื่องข้ามปีงบประมาณ (Multi-year)
- ๓) เสนอรูปแบบการจัดทำข้อตกลงในการดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และข้อตกลงการพัฒนาการอุดมศึกษากับสำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)

๒. คณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้าง นวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

หน้าที่และอำนาจ

- ๑) จัดทำข้อเสนอการยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐมาใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
- ๒) พัฒนาและออกแบบกลไกการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
- ๓) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๑) และ ๒)

๓. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจาก กองทุน
- ๒) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของ สกสว. และหน่วยงานใน ระบบวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุน

- ก) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อ กสว. เพื่อเสนอสถานโยบายต่อไป
- ค) เสนอแนะต่อสถานโยบายหรือ กสว. เพื่อพิจารณาสั่งให้แก้ไขหรือชะลอหรือยุติการดำเนินการสนับสนุนทุนจากกองทุนฯ ของหน่วยบริหารและจัดการทุนที่ให้แก่งานในระบับวิจัยและนวัตกรรม ในกรณีที่พบปัญหาการทุจริตในการสนับสนุนทุน

มติที่ประชุม รับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการ ๓ ชุด ดังกล่าว

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อมา ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุม และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยมีกรรมการตั้งข้อสังเกตในรายงานการประชุม ๑ ท่าน ในระเบียบวาระที่ ๓.๑ ดังนี้

ข้อ ๑ สถานโยบาย ได้กำหนดนโยบายการวิจัยเป็น ๔ Platform และ ๑๖ โปรแกรม โดยมอบหมายให้หน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit (PMU)) ดูแลรับผิดชอบโปรแกรมที่เกี่ยวข้อง และ สกสว. มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้แก่ PMU พร้อมทั้งติดตามและประเมินผล PMU แต่ละหน่วยที่รับทุนวิจัยไป สกสว. ไม่ได้รับผิดชอบในการถอด Platform ออกเป็น Program เนื่องจากเป็นเรื่องที่สถานโยบายกำหนด

ข้อ ๒ การจัดสรรงบประมาณ ข้อย่อยที่ ๑) Fundamental Fund และข้อย่อย ๑.๒) Basic Function Fund ที่ระบุว่าให้จัดสรรโดยไม่ต้องผ่าน PMU นั้น จะผิดหลักการของบทบาทและหน้าที่ของสกสว. หรือไม่ ให้จัดสรรทุนแก่นักวิจัยโดยตรง

ข้อ ๓ ไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้ง Cluster Promoting Committee (CPC) ขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง เนื่องจากเป็นกิจกรรมภายในของ สกสว. และเรื่องแนวทางในการพัฒนามว. ของโปรแกรม จะเป็นหน้าที่ของ PMU ที่รับผิดชอบแต่ละโปรแกรมเป็นผู้ดำเนินการเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณจาก สกสว. สกสว. มีหน้าที่จัดสรรทุนในระดับ Macro เท่านั้น

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑. สืบเนื่องจากการชี้แจงงบประมาณของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และคณะกรรมการได้ตัดลดงบประมาณจำนวน ๘,๐๐๐ ล้านบาท จากที่เสนอขอ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งระหว่างนี้อยู่ในขั้นตอนการอุทธรณ์ ทำให้ประชาคมส่วนหนึ่งมีความกังวลว่าอาจเกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีกในปีถัดไปได้ จึงตั้งข้อสังเกตว่าเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการชี้แจงเสนอของงบประมาณมีความคลาดเคลื่อน จึงควรปรับวิธีการนำเสนอของงบประมาณให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณที่ได้รับมาเพื่อดำเนินโครงการต่างๆ ซึ่งขณะนี้หน่วยงานรับผิดชอบอยู่ระหว่างการหารือเพื่อจัดทำเอกสารอุทธรณ์ชี้แจง โดยจะเพิ่มเติมรายละเอียดที่สำคัญดังกล่าว รวมทั้งการเชื่อมโยงงบประมาณกับ ๔ Platform โดยระบุตัวชี้วัด เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของแต่ละ Platform ให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒. การตัดลดงบประมาณดังกล่าวส่งผลกระทบต่องบประมาณด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งได้หารือกันและเห็นว่าหากการของงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาสามารถขอไปยังสำนักงบประมาณได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่าน อว. จะส่งผลกระทบต่อ อีกรั้งสัดส่วนของงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ ต่อด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก

๓. ต้องจัดให้มีการสื่อสารและชี้แจงกับประชาคมการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) ให้เข้าใจรูปแบบการจัดสรรงบประมาณแบบก้อนใหญ่และต่อเนื่องหลายปี (Block grant และ Multi-year) ให้เห็นถึงข้อดีของระบบที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ประโยชน์ที่จะได้รับและผลกระทบในเชิงคุณภาพของการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย นอกจากนี้ ควรต้องมีการสื่อสารถึงนิยามของงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ว่าหมายถึงความถึงวิทยาการโดยไม่แยกศาสตร์ว่าเป็นวิทยาศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่นเดียวกับวิธีการจัดสรรงบประมาณของสหรัฐอเมริกาที่มีวิธีการจัดสรรงบประมาณโดยไม่แยกศาสตร์ แต่ใช้เป้าหมาย (Target) เป็นตัวตั้ง นอกจากนี้ ยังควรต้องทำการสื่อสารในเชิงบวก (Positive Communication) ในเรื่องดังกล่าวไปยังสื่อที่มักจะสื่อสารในเชิงลบด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ (OKR) จะต้องอาศัยหน่วยบริหารและจัดการทุน (Platform Management Unit (PMU)) ถอดเป้าหมายของแต่ละโปรแกรม โดยต้องสามารถระบุต่อไปได้ว่าจะทำให้เห็นผลได้อย่างไร และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร เช่น หากเป้าหมายคือการลดความเหลื่อมล้ำ และมีการระบุวิธีการดำเนินการจะทำให้สามารถเห็นได้ว่ามีวิทยาการด้านรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์เข้ามามีส่วนอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ การวิจัยต้องอาศัยศาสตร์และผู้เกี่ยวข้องที่หลากหลายไม่เพียงแต่ด้านวิทยาศาสตร์ เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ต้องอาศัยศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ การขนส่ง (Logistic) และการเงิน เป็นต้น

๕. ควรเร่งพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ อว. เนื่องจากการปฏิรูประบบ อววน. และการจัดตั้งกระทรวงส่งผลให้หลายหน่วยงานต้องปรับบทบาทภารกิจ และผู้ดำเนินการยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญและประสบการณ์ในบทบาทภารกิจใหม่ที่ได้รับ เช่น แต่เดิมสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานให้ทุน แต่ปัจจุบันปรับเปลี่ยนเป็น สกสว. ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณในระดับยุทธศาสตร์ (Strategy Funding) จึงต้องปรับความเข้าใจ (Mindset) และการพัฒนาความสามารถให้รองรับกับภารกิจใหม่ด้วย เช่นเดียวกับ สวทช. (เดิม) ที่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม บางส่วนแต่ยังไม่ครอบคลุมเรื่องการอุดมศึกษาและการปฏิบัติงานจริง (Operation) และปัจจุบันต้องมาทำหน้าที่จัดทำนโยบายด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งสร้างความรู้และความเข้าใจให้ครอบคลุมบทบาทและภารกิจใหม่ด้วย ทั้งนี้ อาจอาศัยการทำงานร่วมกับเครือข่ายที่มีความรู้และถ่ายทอดให้เพื่อให้สามารถปรับบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างรวดเร็วมากขึ้น

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ หลักการและแนวทางการส่งเสริม Innovation Sandbox

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอหลักการและแนวทางการส่งเสริมนวัตกรรมด้านใหม่ (Innovation Sandbox) ซึ่งกำหนดในพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการวิจัยและส่งเสริมนวัตกรรมด้านใหม่ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศหรือเป็นประโยชน์ยิ่งต่อประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ในการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ สถานโยบายอาจมอบหมายให้บุคคล คณะบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน รับผิดชอบดำเนินการวิจัยหรือสร้างนวัตกรรมด้านใหม่นั้น หรือดำเนินการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทาง ทั้งนี้ โดยให้ได้รับการส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ หรือการยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎข้อบังคับใดมาใช้บังคับแก่การดำเนินงานของบุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอของสถานนโยบาย จากนั้นให้นำหลักการที่ระบุในกฎหมายมาออกแบบประเด็นและหลักการสำคัญ ตลอดจนกระบวนการขั้นตอนเพื่อดำเนินการ Innovation Sandbox รวมทั้งเสนอตัวอย่างประเด็นความต้องการปลดล็อกด้วยการจัดตั้ง Innovation Sandbox ทั้งนี้ สถานโยบายในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบในหลักการและแนวทางการส่งเสริม Innovation Sandbox และได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำระเบียบที่เกี่ยวข้องและจัดตั้งคณะกรรมการ Sandbox พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้

๑. ควรคำนึงถึงประเด็นความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้เข้าร่วม Innovation Sandbox (กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคล หรือเป็นกลุ่มบุคคล)
 ๒. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมบางอย่าง ไม่จำเป็นต้องตั้ง Sandbox เนื่องจากอยู่ในขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของ อว. ควรดำเนินการและขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นได้ทันที เช่น เทคโนโลยีโดรน หากนำมาใช้ก็จะช่วยลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรได้ แต่ทั้งนี้ โดรนมีราคาแพงและการนำเข้าต้องเสียภาษีสูง อว. จึงควรไปผลักดันเรื่องการลดภาษีนำเข้าโดรนให้ได้
 ๓. การตั้งคณะกรรมการ Sandbox ควรพิจารณาแต่งตั้งกรรมการที่มีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริง
 ๔. ควรศึกษาต้นแบบจากต่างประเทศในการดำเนินการ Sandbox เช่น ประเทศจีน (สิทธิประโยชน์ในพื้นที่ทดลอง) และ สิงคโปร์ (หลักสูตรการเรียนการสอนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย)
- สอวช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการสถานโยบาย ได้วางแผนการดำเนินการขั้นต่อไป ดังนี้
๑. รวบรวมประเด็นการวิจัยและนวัตกรรมที่ติดข้อจำกัด และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อจำกัดทั้งเชิงกฎหมายและขั้นตอน และนำมาจัดลำดับความสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ
 ๒. จัดทำโครงการนำร่อง โดยระบบการวิจัยและนวัตกรรมที่มีความจำเป็นต้องทำ Sandbox ระบุขอบเขต ผู้ประกอบการ, หน่วยงานเจ้าภาพ, หน่วยงานร่วมดำเนินการ, และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 ๓. จัดทำระเบียบคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง (Sandbox) เสนอต่อสถานนโยบายฯ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑. ประเด็นสำคัญของการดำเนินการ Innovation Sandbox ที่ควรพิจารณา คือการนำผลงานวิจัยที่เป็นงานวิชาการที่มีอยู่ไปใช้ได้จริงโดยสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจได้ โดยการปลดล็อกกฎหมาย กฎ ระเบียบ และการให้การส่งเสริมและสิทธิประโยชน์ ดังนั้น การประเมินผลสัมฤทธิ์ของ Innovation Sandbox จึงควรพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้ประโยชน์ว่าก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีการสร้างรายได้ มีตลาดรองรับ มากกว่าการมุ่งเน้นกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการซึ่งเป็นเรื่องการบริหารจัดการ

๒. ควรพิจารณาบทบาทของการกำกับดูแล (Regulator) หรือติดตามประเมินผลให้มีความเหมาะสม ไม่สร้างขั้นตอนที่เป็นภาระ ข้อจำกัด หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของผู้ประกอบการหรือผู้เข้าร่วมโครงการเกินความจำเป็น โดยผู้กำกับควรทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเป็นหลัก

๓. ควรมีการวางกลไกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผลของการดำเนินงานแบบ Feedback Loop และควรตระหนักว่ากิจกรรม Innovation Sandbox มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง โดยต้องมีการพิจารณาผลกระทบของโครงการได้จากข้อมูลที่ได้เรียนรู้ และหากโครงการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นการต่อยอดจากเดิม (Further Innovation) ควรมีการเผยแพร่องค์ความรู้เท่าที่สามารถจะเปิดเผยได้โดยไม่กระทบในเชิงธุรกิจ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดเพื่อพัฒนานวัตกรรมต่อไป

๔. การดำเนินการ Innovation Sandbox มีลักษณะเป็นโครงการที่อาจเป็นสาขาหรือเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้หลากหลาย ดังนั้น การบริหารจัดการควรต้องพิจารณาความสามารถและความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการ ซึ่งควรต้องเป็นผู้มีความรู้ทั้งในประเด็นที่จำเพาะต่อกลุ่มอุตสาหกรรม (Sector) และประเด็นเชิงกฎหมาย

๕. ในกรณีที่การดำเนินงานโครงการ Innovation Sandbox ไม่ประสบความสำเร็จ และต้องยุติโครงการ ควรมีการถอดบทเรียนและวัดผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ที่อาจช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ก่อให้เกิดรายได้และความมั่งคั่งของประเทศ

๖. การดำเนินงานในส่วนของการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ หรือการยกเว้นการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง สถานนโยบายจะต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาด้วย

มติที่ประชุม รับทราบหลักการและแนวทางการดำเนินงาน Innovation Sandbox

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ แนวทางการบริหารจัดการงบประมาณด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแบบ Block grant และ Multi-year

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินงานเพื่อรองรับกับการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบงบประมาณด้านการอุดมศึกษาและด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อให้การปฏิรูประบบงบประมาณด้านการอุดมศึกษา และด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม ได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ออกแบบกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหางบประมาณ
- ออกแบบและพัฒนาระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบ Multi-year

- เสนอรูปแบบการจัดทำข้อตกลงในการดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) และข้อตกลงการพัฒนาการอุดมศึกษากับสำนักงานปลัดกระทรวง (สป.อว.)

ในการออกแบบและพัฒนาระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบ Multi-year สวช. ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติในกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในประเทศไทย แนวทางการบริหารและจัดการงบประมาณแบบ Block grant และ Multi-year ของต่างประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางและรูปแบบการบริหารจัดการงบประมาณด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแบบ Block grant และ Multi-year ที่เหมาะสมกับประเทศไทย โดยมีประเด็นศึกษาดังต่อไปนี้

๑. ศึกษากระบวนการงบประมาณของประเทศไทยในแต่ละช่วงเวลา

๒. ศึกษากระบวนการบริหารจัดการงบประมาณกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุน) ที่แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่

- ขั้นตอนที่ ๑ กระบวนการจัดทำคำของบประมาณและการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณมายังกองทุน ในส่วนของเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี
- ขั้นตอนที่ ๒ การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนมายัง PMU
- ขั้นตอนที่ ๓ การบริหารจัดการงบประมาณกองทุนมายัง หน่วยทำวิจัยและนวัตกรรม

๓. ศึกษาและการทบทวนพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้แก่

- พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๑
- พระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒
- พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

๔. การทบทวนแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณแบบ Block grant และ Multi-year ของต่างประเทศ อาทิ ออสเตรเลีย ออสเตรีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

๕. เสนอแนวทางและรูปแบบการบริหารจัดการงบประมาณด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแบบ Block grant และ Multi-year ที่เหมาะสมกับประเทศไทย บนฐานข้อมูลการศึกษาแนวทางการจัดทำงบประมาณแบบ Block grant และ Multi-year ของต่างประเทศ

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. ในการออกแบบระบบการบริหารงบประมาณแบบ Block grant และ Multi-year ที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อให้มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นนั้น ควรต้องมีการนำเสนอกลไกการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่รัดกุมควบคู่กันไปด้วย

๒. ในระบบงบประมาณของประเทศไทยมีทั้งรูปแบบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและการจัดทำงบประมาณแบบผูกพันข้ามปีแล้ว ในกรณีแผนงาน/โครงการที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ ให้จัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนดไว้ ดังนั้น เมื่อมีกระบวนการที่เอื้อต่อการจัดทำงบประมาณแบบ Multi-year ในขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณมายังกองทุนแล้ว ควรมาพิจารณาเพิ่มเติมในการกำหนดแนวทางและรูปแบบการบริหารงบประมาณแบบ Multi-year ในขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนมายัง PMU หรือหน่วยงานวิจัย

๓. กองทุนควรมีแผนการใช้จ่ายงบประมาณผูกพันและศึกษาสภาพคล่องของกองทุนให้ชัดเจนเพื่อให้รู้ถึงรายจ่ายที่จะต้องดำเนินการในแต่ละปีล่วงหน้า และงบประมาณขั้นต่ำเพื่อรักษาสภาพคล่องของกองทุนในแต่ละปี แต่ไม่ใช้การของงบประมาณต่อเนื่องทั้งหมดมารวมไว้ในกองทุนเพราะสำนักงบประมาณจะพิจารณางบประมาณรายปีโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง

๔. ตัวอย่างการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ผ่านมา ได้รับงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป และการให้ทุนจะเป็นการทำสัญญาที่มีการระบุงบประมาณที่ชัดเจนในแต่ละปี และตลอดระยะเวลาโครงการผูกพันงบประมาณไว้แล้ว โดยจะมีการทำ Performance Agreement (PA) กับหน่วยรับทุน ต้องส่งรายงานความก้าวหน้าทุก ๖ เดือน จึงสามารถติดตามและประเมินผลงบประมาณได้ต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ถ้าในหลักการและเหตุผลที่ต้องการจัดทำงบประมาณแบบ Block grant และ Multi-year มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการบริหารจัดการงบประมาณ มีความต่อเนื่องว่าปีต่อไปยังได้รับงบประมาณมาดำเนินงานนั้น สิ่งที่ต้องทำคือการสร้างความมั่นใจต่อนักวิจัยด้วยการทำสัญญาระยะยาว และสร้างความมั่นใจต่อนักงบประมาณว่าสามารถบริหารจัดการงบประมาณกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. สิ่งที่สำคัญคือระบบการติดตามการใช้งบประมาณที่ดีและมีความต่อเนื่อง โดยต้องพิจารณาถึงผลลัพธ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้งบประมาณเป็นสำคัญ

๗. หากมีความชัดเจนในแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณแบบ Multi-year ระหว่างกองทุนและนักวิจัยที่มีประสิทธิภาพแล้ว สามารถนำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) ในการจัดสรรงบประมาณ ตามที่ระบุในมาตรา ๑๗ (๒) ของ พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้

๘. จากผลการศึกษาที่ดำเนินการมา ยังไม่เห็นควรที่จะต้องไปแก้ที่ระบบการจัดสรรงบประมาณ แต่สามารถหารือร่วมกันระหว่างกองทุน สำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลาง ในการพิจารณาเพดานงบประมาณที่เหมาะสมในแต่ละปีเพื่อดำเนินการแผนงานผูกพันข้ามปี

มติที่ประชุม รับทราบและให้ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณานำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ ไปดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบงบประมาณด้านการอุดมศึกษาและด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ระเบียบวาระที่ ๓.๓ ข้อเสนอแผนการ Migrate โปรแกรมทุนของ สกว. (เดิม) ไปยังหน่วย PMU

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) นำเสนอที่ประชุม เรื่องข้อเสนอแผนการ Migrate โปรแกรมทุนจาก สกว. ไปยังหน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) ตามภารกิจที่เปลี่ยนไปตามพระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ จากหน่วยงานให้ทุนเป็นหน่วยงานจัดสรรทุนจึงต้องมีการโอนถ่าย (Migrate) งานผูกพันที่เคยดำเนินการ ไปยังหน่วย PMU ทั้งนี้ สกสว. ได้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อ Migrate โปรแกรมทุน ดังนี้

๑. ความเหมาะสมของเป้าหมายและกรอบงานวิจัยในโปรแกรมทุนเดิมกับขอบเขตงานของ PMU

๒. ความใกล้เคียงกับโปรแกรมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ที่ PMU รับผิดชอบ

ทั้งนี้ ข้อเสนอจะใช้เฉพาะปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ โดยการดำเนินงานในระยะต่อไป จะมีการ ออกแบบระบบการให้ทุนของประเทศไทย และจัดทำข้อเสนอการแบ่งบทบาทหน้าที่ (Division of Labor) ของ หน่วยบริหารและจัดการทุน รวมทั้งประสานความร่วมมือของหน่วยบริหารและจัดการทุนของประเทศ

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. ในการ Migrate งานในภาพรวมนั้น ควรรวมไปถึงการ Migrate รูปแบบการบริหารจัดการ รวมทั้งทัศนคติ (Attitude) และกระบวนกรทางความคิด (Mindset) ไปยังหน่วยบริหารและจัดการทุนที่ได้รับ มอบโปรแกรมทุนไปด้วย

๒. ในการ Migrate โปรแกรมนี้ จะต้องมีการ Migrate ทักษะการบริหารจัดการ (Management Skill) ไปด้วย ซึ่งอาจจะหมายถึงการโอนย้ายกำลังคนด้วยหรือไม่ จะต้องมีการหารือร่วมกับ PMU เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน

๓. ในส่วนของการ Migrate การบริหารจัดการแผนงานให้เตรียมการในส่วนของรายละเอียด ของการเบิกจ่ายเงินจากหน่วยงานเดิมไปยังหน่วยงานใหม่ที่มีระบบการเบิกจ่ายงบประมาณที่แตกต่างกัน

๔. มีข้อสังเกตในโปรแกรมที่ทับซ้อนกับ PMU อื่น ได้แก่ โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การ ท่องเที่ยว และการเกษตร ที่ชื่อเป็นงานที่มีความซ้ำซ้อนกับหลาย PMU จึงอาจจะต้องไปดูในรายละเอียดและ จุดประสงค์ของงานด้วย

๕. ในการ Migrate งานปีแรกจะต้องมีความยืดหยุ่นระหว่างหน่วยงาน และลดหย่อนเกณฑ์ เพื่อให้แผนงานสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ ตัวอย่างเช่น บางแผนงานอาจจะไม่เข้าเกณฑ์ของ PMU ใหม่ แต่ก็ควร รับดำเนินการไปเพื่อปรับในภายหลัง เนื่องจากหน่วยงานวิจัยอาจได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วนว่ามีกรอบการปรับเกณฑ์ใหม่ ซึ่งจะต้องไม่ทำให้หน่วยงานวิจัยพลาดโอกาสในการรับงบประมาณในช่วงปรับตัว

๖. เมื่อมีความชัดเจนเรื่องแผน Migrate แล้วต้องเร่งทำความเข้าใจกับประชาคมวิจัยในและ นอกกระทรวง อว. อย่างทั่วถึงเพื่อเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง

มติที่ประชุม รับทราบและให้ สกสว. พิจารณานำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ ไป ดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ การพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอที่มาของการพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ดังนี้

พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๙ กำหนดว่า การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ และหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐประกาศกำหนด โดยสถานนโยบายอาจขอให้คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐดำเนินการ หรือขอให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมาใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างใดตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

การประชุมผู้บริหารกระทรวง อว. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมอบหมายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ออกแบบและพัฒนาระบบงบประมาณ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ระบบการทำงานด้านการอุดมศึกษา ระบบการจัดสรรและบริหารทุนของประเทศ และระบบโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบให้มีการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

สถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อทำหน้าที่

(๑) จัดทำข้อเสนอการยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมาใช้บังคับแก่การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

(๒) พัฒนาและออกแบบกลไกการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

(๓) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ (๑) และ (๒)

ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอที่ประชุมถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่ได้จากการหารือกับหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม รายละเอียดตามเอกสารประกอบการประชุม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

ผู้แทนจากกรมบัญชีกลางเสนอที่ประชุมว่าขอให้ฝ่ายเลขานุการ ฯ ประสานในเรื่องนี้กับกรมบัญชีกลาง เพื่อจัดทำประเด็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทั้งนี้ ผู้แทนจากกรมบัญชีกลางจะประสานเพื่อให้มีการหารือร่วมกันระหว่าง สอวช. และผู้รับผิดชอบในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของกรมบัญชีกลาง

มติที่ประชุม รับทราบ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการ ฯ หารือร่วมกับกรมบัญชีกลางและเสนอคณะกรรมการพัฒนาและออกแบบระบบการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการวิจัยพัฒนา การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔.๒ กลไกการขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศสำหรับนวัตกรรม (NQI for Innovation)

นางสาวนิสากร จึงเจริญธรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ นำเสนอต่อที่ประชุมเรื่องกลไกการขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศสำหรับนวัตกรรม หรือ National Quality Infrastructure (NQI) NQI for Innovation เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ อว. ที่กำหนดให้ต้องตราพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์บริการตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนให้แล้วเสร็จภายในสามปี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘

โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ประกอบด้วย ๓ เรื่องหลัก ดังนี้

๑. การกำหนดมาตรฐาน (Standard) มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรฐานสากล เช่น องค์การภูมิภาคแปซิฟิกว่าด้วยการรับรองระบบงาน (Pacific Accreditation Cooperation: PAC) และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO)/ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์ (International Electro-technical Commission: IEC)/ คณะกรรมาธิการโครงการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentarius International Food Standard: CODEX)/ สหภาพโทรคมนาคมนานาชาติ (International Telecommunication Union: ITU) และมาตรฐานในประเทศ เช่น พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยจัดให้มีหน่วยงานด้านมาตรฐานของประเทศ (National Standard Body: NSB)

๒. การรับรองระบบงาน (Accreditation) มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรฐานสากล เช่น องค์การภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยการรับรองระบบงาน (Asia Pacific Accreditation Cooperation: APAC) และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองระบบงาน (International Accreditation Forum Inc: IAF)/ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation: ILAC) และมาตรฐานในประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยจัดให้มีหน่วยงาน ดังนี้

๒.๑ หน่วยรับรอง (Accreditation Body: AB) ISO/IEC ๑๗๐๑๑

๒.๒ หน่วยตรวจสอบและรับรอง (Conformity Assessment Body: CAB) มีจำนวนหน่วยงานในประเทศไทย จำนวน ๒๐,๖๙๖ หน่วยงาน โดยเป็นหน่วยงาน CABs ที่ได้รับการรับรอง จำนวน ๑,๐๓๖ หน่วยงาน ประกอบด้วย

๑) หน่วยรับรอง (Certification Body: CB) มีจำนวน ๓๓ หน่วยงาน (สังกัด อว. จำนวน ๓ หน่วยงาน)

๒) หน่วยตรวจ (Inspection Body: IB) มีจำนวน ๒๙ หน่วยงาน (ไม่มีหน่วยงานที่สังกัด อว.)

๓) ห้องปฏิบัติการ (Laboratory: Lab) มีจำนวน ๙๗๔ หน่วยงาน (สังกัด อว. จำนวน ๓๐ หน่วยงาน) โดยมีหน่วยงานที่สามารถให้การรับรองห้องปฏิบัติการ จำนวน ๓ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (วพ.)

๓. มาตรวิทยา (Metrology) มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรฐานสากลของ องค์การมาตรวิทยา ระดับภูมิภาค (Asia Pacific Metrology Programme: APMP) และสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ (International Bureau of Weights and Measures: BIPM) และมาตรฐานในประเทศ เช่น พระราชบัญญัติพัฒนา ระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๙ และ พ.ศ.๒๕๕๗ โดยจัดให้มีสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (National Institute of Metrology: NIM) ประกอบด้วย

๑) ห้องปฏิบัติการสอบเทียบระดับทุติยภูมิ (Secondary Calibration Laboratory) มีจำนวน ๕ หน่วยงาน (สังกัด อว. จำนวน ๑ หน่วยงาน)

๒) ห้องปฏิบัติการสอบเทียบระดับปฏิบัติงาน (Working Calibration Laboratory) มีจำนวน ๑๙๖ หน่วยงาน (สังกัด อว. จำนวน ๖ หน่วยงาน)

ทั้งนี้โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ๓ เรื่องหลักดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องมีการกำกับดูแล ตลาด (Market Surveillance) โดยมีหน่วยงานกำกับ (Regulatory Body: RB) จำนวน ๑๘ หน่วยงาน เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งกรมวิทยาศาสตร์บริการเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการตรวจสอบและรับรอง

จากการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศสำหรับนวัตกรรม พบข้อจำกัด บางประการ เช่น ขาดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ขาดการบูรณาการด้าน ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม กฎระเบียบ และมาตรฐานของ ประเทศไม่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ขาดการบูรณาการของหน่วยงานเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของ ประเทศ หน่วยตรวจสอบและรับรองที่มีศักยภาพมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมต่อการพัฒนาขีดความสามารถ ด้านการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการไม่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ

ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทางคุณภาพของประเทศ โดยปรับภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการ และจัดตั้งเป็นสถาบันวิทยาศาสตร์บริการ (องค์การมหาชน) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ ดังนี้

๑) ขับเคลื่อนมาตรฐาน (Standard) โดยการส่งเสริม พัฒนามาตรฐานแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Standard/Informal Standard) และส่งเสริมการใช้ประโยชน์เครื่องหมายคุณภาพสินค้าและบริการ

๒) ขับเคลื่อนระบบการวัด (Measurement) โดยพัฒนาระบบการวัดและเทคนิคทางห้องปฏิบัติการ และบูรณาการให้มีความร่วมมือระหว่างห้องปฏิบัติการ

๓) ขับเคลื่อนการรับรองคุณภาพห้องปฏิบัติการสำหรับงานวิจัย โดยการส่งเสริม พัฒนา CABs จัดทำคลังข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ

๔) ขับเคลื่อนพัฒนาหน่วยตรวจสอบและรับรอง โดยการรับรองระบบงาน CABs และพัฒนาระบบและหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพงานนวัตกรรม และการวิจัย

๕) ขับเคลื่อนกำลังคนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (NQI) โดยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในระบบ NQI

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑. การกำหนดมาตรฐาน (Standard) ที่รวดเร็วสำหรับผลิตภัณฑ์นวัตกรรม เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมไปสู่เชิงพาณิชย์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งประเทศเยอรมนีเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ (Success case)

๒. การดำเนินงานขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีศักยภาพและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๓. โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศสำหรับนวัตกรรม มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก ดังนั้นการปรับภารกิจของกรมวิทยาศาสตร์บริการเพื่อลดข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ควรมีวิธีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นให้เกิดผลกระทบ (Impact) ที่ดีต่อของประเทศ และตอบสนองต่อกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์

๔. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศสำหรับนวัตกรรม จำเป็นต้องมีหน่วยงานบูรณาการระบบ (System Integrator: SI) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ หากกรมวิทยาศาสตร์บริการจะเป็นหน่วย System Integrator จะต้องมีการออกแบบกลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพตามความเชี่ยวชาญ บทบาท หน้าที่และอำนาจ

๕. ปัจจุบันสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (www.nqi.go.th) แต่ต้องมีการเชื่อมโยงกับสถาบันการอุดมศึกษาเพิ่มเติม

มติที่ประชุม รับทราบกลไกการขับเคลื่อนโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศสำหรับนวัตกรรม (NQI for Innovation) และขอให้ นำข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปดำเนินการเพื่อปรับโครงสร้างและบทบาทของกรมวิทยาศาสตร์บริการ

ระเบียบวาระ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ประธานฯ ได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ ครั้งต่อไปในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๑.๓๐ - ๑๓.๓๐ น. ณ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ถนนโยธี โดยฝ่ายเลขานุการฯ จะแจ้งห้องประชุมให้กรรมการทราบต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๓๐ น.

นางสาวศรีฉัตร ไซยวงศ์วิลาณ
นายอานนท์ ตานะเศรษฐ
นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวนิรดา วีระโสภณ
นางสาวสิริพร พิทยโสภณ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม